

APSTIPRINU

SIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola"
Valdes loceklis
..... Rafaels Joffe

2017. gada

Darba aizsardzības instrukcija ēkas pārvaldniekam

Nr. 18

I VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS

1. Par ēkas pārvaldnieku atļauts strādāt personām:

- 1.1. kuras ir instruētas darba aizsardzībā, ugunsdrošībā, elektrodrošībā, kā arī iepazīstinātas ar konkrētajā darba vietā izpildāmo darbu specifiku;
- 1.2. kuru veselības stāvoklis atbilst profesijas prasībām;
- 1.3. kuras ir apmācītas (instruētas) pirmās palīdzības sniegšanā.

2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori ir:

- 2.1. *Fizikālie darba vides faktori* (apgaismojums, elektriskā strāva, darbs pazeminātā temperatūrā, darbs paaugstinātā temperatūrā, troksnis, vibrācija, u.c.);
- 2.2. *Psihoemocionālie darba vides faktori* (darba laiks, monotons darbs, saspīlētas attiecības ar vadību, kolēģiem, vardarbība u.c.);
- 2.3. *Traumatisma darba vides faktori* (darba aprīkojums, rokas darbarīki, darbs, kas saistīts ar pacelšanos augstumā, pakļupšanas, pakrišanas iespēja, mikrotraumas, apdedzināšanās, priekšmetu uzkrāšana u.c.);
- 2.4. *Putekļi* (koka putekļi, abrazīvu materiālu putekļi u.c.);
- 2.5. *Bioloģiskie darba vides faktori* (ērču pārnēsātas slimības, ērcu encefalīts, insektu kodumi, insektu pārnēsātas slimības, dzīvnieku uzbrukumi, suņu kodumi, trakumsērga, infekcijas slimības, kas izplatās ar asinīm vai citiem organisma šķidrumiem, piemēram, B hepatīts, C hepatīts, HIV, tuberkuloze, citi mikroorganismi, kas var izraisīt slimības, darbs, kas saistīts ar vīrusu klātbūtni vai to izdalīšanos, sēnītes, kas var izraisīt slimības, smaka - cilvēka ķermeņa izdalījumi u.c.);
- 2.6. *Ergonomiskie darba vides faktori* (smags darbs (smagu priekšmetu celšana, nešana u.c.), bieža, periodiska, atkārtota noliekšanās, darba pozas, statiskas pozas ilgāk par 50% no darba laika, darbs, kas saistīts ar intensīvu lokālu muskuļu sasprindzinājumu u.c.);
- 2.7. *Ķīmiskie darba vides faktori* (krāsa, lakas u.c.)

3. Izmantojamie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi:

- 3.1. ventilācija;
- 3.2. apgaismojums (vispārējais un vietējais);
- 3.3. elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumi;
- 3.4. apmācības un informatīvie materiāli-plakāti, drošības zīmes;
- 3.5. iekārtu zemējums;
- 3.6. bīstamo darba posteņu/ kustošo detaļu norobežošana ar aizsargrežģiem;
- 3.7. individuālie aizsardzības līdzekļi:
 - 3.7.1. darba apģērbs;
 - 3.7.2. darba apavi;
 - 3.7.3. ausiņas vai ausu aizbāžņi;
 - 3.7.4. aizsargbrilles;
 - 3.7.5. respirators;
 - 3.7.6. cimdi.

4. Prasības ugunsdrošībai:

- 4.1. **kategoriski aizliegts smēķēt un lietot atklātu uguni** darba vietā;
- 4.2. smēķēt atļauts tikai tam speciāli iekārtotās vietās, kas apzīmētas ar drošības zīmi „Smēķēšanas vieta”;
- 4.3. nodrošiniet brīvu pieeju darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem un elektrosadales skapjiem.

5. Elektrodrošības prasības:

- 5.1. **aizliegts** veikt jebkādu elektroiekārtu un elektroierīču remontu, ja neesat tam speciāli apmācīts;
- 5.2. elektrosadales skapjus drīkst atvērt tikai elektriķis;
- 5.3. elektropadeves traucējumu gadījumā iekārtas nekavējoties jāizslēdz un jāpaziņo par traucējumiem tiešajam darbu vadītājam;
- 5.4. **aizliegts** skarties pie atklātiem (neizolētiem) elektrovadiem;
- 5.5. pamanot atklātus elektrovadus, nekavējoties ziņojiet tiešajam darbu vadītājam, elektriķim.

6. Ja konstatēti bojājumi darba aprīkojumam:

- 6.1. bojājumu gadījumos (mehāniski bojājumi, palielināta vibrācija, deguma smaka, slēdžu uzkaršana u.c.) nekavējoties pārtraukt darbu, izslēdzot darba aprīkojumu, ziņot tiešajam darbu vadītājam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju;
- 6.2. darbu atsākt tikai tad, kad novērsti bojājumi.

7. Ja darbā noticis nelaimes gadījums, avārija vai cita ārkārtas situācija:

- 7.1. nekavējoties jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība, jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība (**tālr. 113**) un jāpaziņo tiešajam vadītājam;
- 7.2. jāpārtrauc darbs un notikuma vieta jāatstāj neskarta;
- 7.3. ārkārtas situācijā nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam par ugunsgrēku vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.

8. Darba higiēnas prasības:

- 8.1. ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
- 8.2. mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot;
- 8.3. strādāt cimdos un lietot roku aizsargziedes, ja tas nepieciešams.

9. Saskaņā ar Darba aizsardzības likumu, par šīs instrukcijas neievērošanu, darba devējs var piemērot nodarbinātajiem disciplinārsodus par darba aizsardzības normatīvo aktu un citu darba aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī darba devēja prasību neizpildi darba aizsardzības jautājumos.

II DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS DARBU UZSĀKOT

10. Sagatavot darbam individuālos aizsardzības līdzekļus, sakārtot uzvilktu darba apģērbu, lai tas netraucētu darbā un neierobežotu kustības.
11. Ieslēgt vispārējo un vietējo apgaismojumu, ieslēgt ventilāciju.
12. Pārbaudīt savus darba rīkus un citus darbam vajadzīgos piederumus, pārlicināties, vai tie nav bojāti.
13. Uzsākot darbus augstāk par 1,5m no grīdas ir jāuzstāda nožogojumi, ja tādus uzstādīt nav iespējams, jānorīko darbinieks, kas ierobežo piekļuvi darbu veikšanas vietai. Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis vai citi simptomi, ziņot par to darba devējam.
14. Darbus augstumā neveikt vienam.
15. Ja darbus veicot paredzēts lietot ķīmiskas vielas, tad pirms darbu uzsākšanas iepazīties ar ķīmisko vielu drošības datu lapās sniegto informāciju un stingri ievērot tur sniegtos norādījumus.

III DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS DARBA LAIKĀ

16. Darba laikā jābūt uzmanīgam. Darīt tikai to darbu, kurš ietilpst Jūsu pienākumos.
17. Nestrādāt ar bojātiem darba rīkiem. Ja bojājumi rodas darba procesā nekavējoties pārtraukt darbu un savas kompetences ietvaros censties kļūmi novērst. Ja tas neizdodas, ziņot darba devējam.

18. Darba aizsardzības prasības krāsošanas darbiem:

- 18.1. ievērot pareizu darbu organizēšanu;
- 18.2. darba vietu aprīkošana ar atsūces ventilāciju, kur nepieciešams;
- 18.3. ķīmisko vielu pareizas aprites nodrošināšana (glabāšana piemērotos un marķētos traukos, drošības datu lapu pieejamība u. c.);
- 18.4. informēt nodarbinātos par ķīmiskajiem darba vides riska faktoriem, kā arī regulāru šādas informācijas atkārtošana;
- 18.5. piemērotu individuālās aizsardzības līdzekļu (piemēram, darbam ar konkrētām ķīmiskām vielām piemērotu cimdus vai elpošanas aizsardzības līdzekļu jeb respiratoru) nodrošināšana un lietošana

19. Darba aizsardzības prasības darbam ar āmuru un naglām:

- 19.1. Šis process visvairāk ir atkarīgs no naglu lieluma: mazas labāk iedzīt ar mazu āmuru, bet garākas par 80-100 mm – ar āmuru, kura svars ir 400-500 gramu. Sāciet dzīt viegli, bet droši, lai nagla virzītos taisni.
- 19.2. Naglas dzīšanu pabeigt ar diviem – trijiem stipriem sitieniem. Lai būtu droši, pārbaudiet tāda paša garuma naglu, lai tā nebūtu īsāka par trešdaļu no pamatkonstrukcijas. Naglas, kas ir iedzītas leņķī attiecībā viena pret otru, nosaka konstrukcijas stiprumu.
- 19.3. Lai darba laikā dēlis neiešķeltos, naglas diametrs nedrīkst pārsniegt ¼ no dēļa biezuma. Iedzenot naglu plānā dēlītī, nokniebiet to ar asām knaiblēm. Tad nagla spiedīs un noplēsīs šķiedras, bet nesašķels koksni. Labi zināms, ka iedzīt naglu ir vieglāk mitrā koksne nevis sausā.
- 19.4. Ja savienojuma vieta karājas, kā balstu var izmantot masīvu āmuru. Ja nagla ir jāiedzen dēļa malā, pirms tam izurbiet dobumu, kura diametrs – 0,8-0,9 no naglas diametra. Ja nav urbja, sablīvēt koku, izveidojot iedobumu. Tā ir aizsargjosla pret šķelšanos.

20. Darba aizsardzības prasības veicot santehnika darbus :

- 20.1. Montējot sanitāri – tehniskās sistēmas, cauruļvadu mezglus, strādājošie nedrīkst atrasties zem tiem līdz to galīgai nostiprināšanai.

- 20.2. Montējot iekārtas un sūkņu skrūvju caurumu sabalansēšanu atlokos nedrīkst to izdarīt ar pirkstiem.
- 20.3. Iekārtu nolaišanu pa slīpu plakni drīkst izdarīt tikai ar bremzējošu vinču palīdzību.
- 20.4. Novērst bojājumus iekārtās un cauruļvados, kas atklājas pārbaudes laikā, drīkst tikai pēc pārbaudes pārtraukšanas.
- 20.5. Pārbaudīt sūkņus un ventilatorus drīkst tikai tad, ja ir uzstādīti to kustīgo daļu nožogojumi.
- 20.6. Cauruļu un to mezglu sagatavošanu uz sastatnēm izdarīt aizliegts.
- 20.7. Neaiztikt ar rokām rotējošu griezējinstrumentu. Pēc darbmašīnas izslēgšanas nebremzēt tos ar rokām vai citiem priekšmetiem.
- 20.8. Nedrīkst strādāt nepietiekamā apgaismojumā.
- 20.9. Jebkādu darbmašīnas apkopes un remonta darbu laikā tā jāatslēdz no elektrotīkla un jāuzliek brīdinājuma uzraksts "Neieslēgt-strādā cilvēki!".
- 20.10. Neatvērt aizsargnožogojumu līdz pilnīgai darbmašīnas apstādināšanai.
- 20.11. **Aizliegts** izjaukt, remontēt elektroietais, vadus, slēdžus.
- 20.12. Instrumentus darba procesā izmantot tikai tam nolūkam, kuram tie paredzēti.
- 20.13. Nepiekraut darba vietas, turēt tās tīras.
- 20.14. Uzmontējot vai demontējot smagas detaļas (mezglus), nodrošināt tās pret nokrišanu, velšanos u.t.t.
- 20.15. Smagas detaļas(mezglus) darba vieta nogādāt izmantojot palīgierīces –ratiņus, celšanas ierīces u.c. Atbrīvot no celšanas ierīces detaļu tikai pēc tam, kad tā ir stabili nostiprināta.
- 20.16. **Aizliegts** nolikt vai atstāt instrumentus uz sienu izciļņiem, iekārtām, un taml.,tie jāglabā instrumentu somā, kastē.
- 20.17. Elektrisko vadu un elektroiekārtu tuvumā drīkst strādāt tikai tad, kad atslēgts spriegums.
- 20.18. Strādājot kopā ar metinātāju, ievērot metinātāja norādījumus. Strādājot kopā ar metinātāju, santehniķis nedrīkst skatīties uz liesmu bez tumšajām aizsargbrillēm.
- 20.19. Strādājot ar cirtni vai citiem instrumentiem, kuri paredzēti metāla ciršanai, jālieto aizsargbrilles un jābrīdina tuvumā esošie darbinieki.
- 20.20. **Aizliegts** pagarināt atslēgu rokturus ar cauruļu, sviru vai citu tam speciāli neparedzētu priekšmetu palīdzību.
- 20.21. Pirms caurules (vai cita materiāla) nogriešanas vai vītnes griešanas tā droši jānostiprina skrūvspīlēs.
- 20.22. **Aizliegts** ar rokām aiztikt nogrieztā materiāla malas.
- 20.23. Pārvietojoties pa teritoriju, īpaši kāpjot pa kāpnēm, esiet uzmanīgi. Tumšā diennakts laikā vai neapgaismotās vietās ceļu apgaismojiet ar bateriju. Izvēlēties pārvietošanās ceļus, kur jūsuprāt nav slidens (ziemas periodā, atkala).
- 20.24. Uzmanīgi pārvietoties, neskriet nesot jebkādu smagumu (kravu), it sevišķi slidenā laikā vai ejot pa kāpnēm.
- 20.25. Ja pastāv iespēja priekšmetu krišanai no augšas, nēsāt aizsargķiveres.
- 20.26. **Aizliegts** stāvēt vai staigāt zem paceltas vai pārvietojamas kravas.
- 20.27. **Aizliegts** iekāpt (ielekt) vai izkāpt (izlekt) no braucoša transporta līdzekļa. **Aizliegts** pāriet vai pārskriet pirms braucoša transporta līdzekļa. Dot ceļu braucošajiem transporta līdzekļiem.
- 20.28. **Aizliegts** nolekt no kāpnēm, rampām, estakādēm un taml.
- 20.29. Strādājot augstumā pie remonta, montāžas, demontāžas darbus izpildīt tikai uz drošām sastatnēm vai paliktņiem. **Aizliegts** izmantot gadījuma priekšmetus - kastes,mucas u.c.
21. Strādājot tuvu ceļa braucamajai daļa valkā gaismu atstarojošu apģērbā.
22. Lai aizsniegtu augstāk stāvošus priekšmetus, jāizmanto kāpnes, kuras nodrošinātas pret izslīdēšanu, aizliegts izmantot gadījuma priekšmetus (kastes, paliktņus un tml.).

23. Neatbalstieties pret darba rīkiem.
24. Ja ziemas laikā pie jumta izveidojušās lāstekas, aizliegts strādāt to iespējamās krišanas zonā. Nekavējoši jāizliek nožogojumi lai novirzītu gājēju kustību.
25. Pa teritoriju pārvietojaties uzmanīgi, neskrieniet. Īpaši atkalas laikā.
26. Strādājot uz ielas vai stāvlaukumā uzmanieties no braucošiem transporta līdzekļiem.
27. Aizliegts atstāt instrumentus uz ielas braucamās daļas. Laužņus neatstāt vertikālā stāvoklī.
28. Darbarīku kātus neatbalstiet pret vēderu, tiem jāatrodas sānos.
29. Pārtraukt darbu un izslēgt elektrificētos līdzekļus pēkšņas elektroenerģijas padeves vai apgaismojuma pārtraukuma gadījumos, kā arī, ja rodas elektrificētā līdzekļa darbības traucējumi.

IV DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJĀS

30. Ja noticis nelaimes gadījums darbā, nekavējoties jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība, (pašpalīdzība) jāizsauc ātrā medicīniskā palīdzība (tel.113 vai 112) un jāpaziņo darba devējam.
31. Jāpārtrauc darbs un notikuma vieta jāatstāj neskarta.
32. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā cietušais jāatbrīvo no strāvas iedarbības (atslēdzot strāvu vai pielietojot strāvu nevadošus materiālus pārvietot cietušo drošā vietā).
33. Ugunsgrēka gadījumā izsaukt ugunsdzēsējus (tel. 112), ziņot darba devējam un palīdzēt ugunsgrēka likvidēšanā savas kompetences ietvaros.

V DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS DARBU BEIDZOT

34. Izslēgt iekārtu vai aprīkojumu, ievērojot instrukciju vai tehniskajā dokumentācijā noteikto kārtību.
35. Sakārtot darba vietu - instrumentus, palīgierīces un materiālus- nolikt tiem paredzētās vietās.
36. Sakārtot pie darba vietas esošos priekšmetus.
37. Par tehniskām problēmām ierakstīt tehnisko apkopju žurnālā vai ziņot darba devējam.
38. Bojāto vai remontējamo aprīkojumu vai instrumentus novietot tiem paredzētā vietā.
39. Pārbaudīt vai nav palikuši gruzdoši, kvēlojoši priekšmeti, atkritumi vai materiāli.
40. Notīrīt, sakārtot un nolikt paredzētajā vietā darba apģērbu, apavus un individuālos aizsardzības līdzekļus.
41. Izslēgt darba vietas ventilāciju, apgaismojumu.

Sastādīja:	Datums:	Paraksts:
SIA „Media Control” darba aizsardzības un ugunsdrošības speciālists Anīta Garkalne	14.08.2017.	
Darba aizsardzības instrukcija ir pārskatīta:	Datums:	Paraksts: